

<h2 style="text-align: center;">Budapestre vonatkozó ujságcikkek</h2>		Osztályozás	
		Tárgy	027. 41
Szerző: <u>C.S.E.</u>		Hely	
Cím:			
Forrás:		Magyarok és a Risorgimento <i>A Magyar Risorgimento Bizottság, a Hazafias Népfront és a Szabó Ervin Könyvtár közös kiadása. 1961. Budapest, 207 lap.</i>	
		1963	
		SOPRONI SZEMLE 1963 (Idő) Jan (Köt. v. füz.) (Oldal)	
(Hely)		Helyszám	

A könyv két részre tagozódik. Első részében Ács Tivadar állítja össze ama magyar katonák és hazafiak életrajzi adatait, akik 1859—61 között Garibaldi alatt az olasz szabadságküzdelemben (Risorgimento) részt vettek. A másik részt Gátiné, Pásztor Mária a Risorgimentonak 1867-ig terjedő magyar bibliográfiáját szedi össze, nem feledkezve meg az idegen nyelvű, de magyar vonatkozású cikkekről sem. Olasz és magyar szempontból egyaránt értékes adalékok gazdag tárháza a könyv.

Sopron számára is használható adatok kerülnek ki a nagy fáradsággal összeállított névsorból, amely mintegy 1800 emberről ad számot, közte szép számmal akad soproni is. Az a meglepő, hogy alig ismert nevek. És ez érthető is, a régi osztrák ármádiába nem tehetős emberek fiait sorozták be, azok pénzen mászt állítottak maguk helyébe, és így sok nincstelen szinte eladta a gyermekét, aki azután 12 évig szenvedett és azt sem tudta, miért. Az olasz földön osztrák katonaság köteleléből jobb sorsot remélve, egyúttal abban a tudatban, hogy hazájuk érdekében is cselekszenek, ha a nemzetüket elnyomó császári zsarnokság ellen küzdenek az idegenben, megszöktek és beálltak a magyar légióba. Az olasz ügy győzelme után ugyan azt ígérték nekik császári részről, hogy bántatlanul hazatérhetnek, mégis újból besorozták őket, ismét az osztrák hadseregbe.

A soproni magyar légionisták névsora a következő a könyv adatai szerint: Altány Ferenc, Bernitzer Lajos, Braun Ferenc (a császári seregben tiszthelyettes volt, 1861-ben megszökött és beállt a légióba) Breier Rudolf, Burgmann Ede (mesterségére hentes, vezetékeve eléggé ismert, a 19. század első felében bábsütő mester élt Sopronban ezen a néven, Kismartonban ma is él a városunkból oda átköltözött család) Csáki Lajos, Dancsik József (mint tiszthelyettes hagyta el a császáriakat és lépett a légióba), Dvozzák Ferenc (Sopronban 1836-ban született), Eckli Antal (diák), Füredi Ferenc, Lein Ferenc, Meisel Péter, Vinopel Péter (örmmesterként szolgált a császáriaknál, úgy hagyta őket el és ment át a légióba), Wittmann Károly.

Sajnáljuk, hogy két hősről soproni vonatkozásban nem ír a könyv. Ihász Dánielt, Kossuth hűséges kísérőjét, említi persze, de éppen mint e korszak egyik értékes forrásának, soproni rokonaival folytatott levelezésének révén erősen bekapcsolódik városunk is a kérdésbe, tán juthatott volna ennek is pár szó, bármennyire is rövidre fogja az író az életrajzokat, egyébként természetesen a levelezést feldolgozó cikkeket (Bothár, Ruhmann) említi a bibliográfia. Fájdalmasabb a másik soproni hős Csudafy Mihály helyi vonatkozásainak elmaradása. Életrajzát Ruhmann Jenő foglalta össze éppen annak a Soproni Szemlének 1943. évfolyamában, amely folyóiratból a bibliográfia az Ihász Dánielről szóló tanulmányt ismerteti. Csudafy Mihály, Wunder néven Sopronban 1827 folyamán született (ez az adat hiányzik a névsorban), nemcsak a magyar szabadságharcban és a risorgimentóban vett részt, hanem a későbbi felszabadító harcokban is, Olaszországban maradt (bár idős korában 1880-ban ellátogatott Sopronba), ott halt meg 1904-ben mint altábornagy. A Risorgimento további történetének magyar ismertetésére nyilván sor kerül; helyes lenne, ha Csudafyról szólva az említett cikk alapján belekerülne a minket és hihetőleg a történelmi hűséget érdeklő adat.

Cs. E.